

Οξυγόνο₂

ΕΙΚΟΝΕΣ ΓΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΗΣ ΤΑΞΙΔΕΥΟΝΤΑΣ ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

ΤΕΥΧΟΣ 17½ • ΜΑΪΟΣ 2001 • ΔΡΧ. 1500 / €4.4

ISSN 1108-913x

ΤΟ ΑΥΘΕΝΤΙΚΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΟΣΦΑΙΡΑ

ΣΤΑ ΜΕΡΗ ΠΟΥ ΞΕΚΙΝΗΣΕ Η ΖΩΗ

ΜΕΤΑΛΛΕΙΑ ΣΕΡΙΦΟΥ

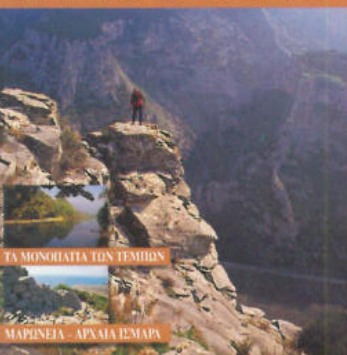

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ

ΝΗΣΟΣ LANGKAWI

Trekking
ΠΕΖΟΠΟΡΙΑ & ΟΡΕΒΑΤΙΑ ΤΕΥΧΟΣ 8

ΤΑ ΜΟΝΟΠΑΤΙΑ ΤΩΝ ΤΕΜΙΒΩΝ

ΜΑΡΙΝΕΙΑ - ΑΡΧΑΙΑ ΓΕΜΑΡΑ

ΠΟΔΗΛΑΤΙΚΗ ΟΔΥΣΣΕΙΑ ΣΤΑ ΙΜΑΛΑΪΑ
ΡΟΜΠΟΤ-ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΙ • ΔΡΑΚΟΣΠΙΤΑ
PAGAN • E-TRAVELLING

Αιθιοπία Οι φυλές του νότου

ΚΕΙΜΕΝΟ
Γιάννης Ψιλάκης
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

Με πίστη στη

2

Ο ποταμός Όμο πηγάζει νοτιοδυτικά της χώρας στην επαρχία Γουελέγκα και διανύει μια απόσταση περίπου 1000 χιλιομέτρων, σε μια πορεία που διασχίζει τα σύνορα της Αιθιοπίας και καταλήγει νότια, στη λίμνη Τουρκάνα της Κένυας. Η ύπαρξή του είναι καθοριστική στη ζωή των κατοίκων καθώς η φύση γύρω του παρέχει βασικές προϋποθέσεις για την επιβίωση. Το Όμο είναι ένας βιότοπος που μεταξύ άλλων φιλοξενεί ελέφαντες, λεοπαρδάλεις, λιοντάρια, τσίτα, καμηλοπαρδάλεις, κροκοδείλους, όπως επίσης κι έναν μεγάλο αριθμό πτηνών. Παραμένει μια από τις λιγότερο ανεπτυγμένες γωνίες της Αφρικής. Τα αρχαιολογικά ευρήματα που βρέθηκαν στο Όμο είναι κυρίως απολιθωμένα κόκαλα. Οι ειδικοί το καθιστούν ως το μέρος όπου πρωτοεμφανίστηκαν οι πρόγονοι των Homo sapiens και θεωρείται μια από τις κύριες αφετηρίες για τις μεταναστεύσεις του είδους στον υπόλοιπο πλανήτη. Σήμερα, μετά από 7 εκατομμύρια χρόνια, ο ποταμός διατηρεί ακόμα την πορεία του και παραμένει πηγή ζωής για τα ζώα και τους ανθρώπους της κοιλάδας. Οι Κάρο, οι Χάμερ, οι Μούρσι, οι Μπούμε, οι Σούρμα, οι Μπόντι, οι Αρμπορέ και οι Γκάλεμπ είναι οι κυριότερες φυλές που κατοικούν στην περιοχή.

Με αφετηρία την Αντίς Αμπέμπα.

♦ 1. Σε μια υπαίθρια αγορά, οι γυναίκες Χάμερ εμπορεύονται κόκκινη χώρα την οποία αναμειγνύουν με χοιρινό λίπος για τον καλλωπισμό των μαλλιών τους. 2. Πολλά σημάδια χαραγμένα στο κορμί σημαίνουν μεγάλο κύρος. 3. Οι Κάρο κατασκευάζουν με πρωτογενή υλικά από τη φύση οτιδήποτε χρησιμοποιούν στην καθημερινότητά τους.

3

προτεύουσα της Αιθιοπίας και μετά από ένα ταξίδι με το λεωφορείο της γραμμής έφτασα στο χωριό Αρμπα Μιντς, τον τελευταίο σταθμό για λεωφορεία με κατεύθυνση τον νότο. Από κει το ταξίδι συνεχίστηκε με έναν μεταφορέα αναψυκτικών που είχε την καλοσύνη να με πάρει με το φορτηγό του ως το χωριό Τζίνκα, την αφετηρία για να εισέλθει καινείς στο Εθνικό Πάρκο του Όμο. Εκεί ο δρόμος τελειώνει και το μόνο ασφαλές μέσο μετακίνησης είναι τα τετρακίνητα.

Μαζί με τον ντόπιο οδηγό Τεσφάι Μπουνά ξεκινήσαμε για τα χωριά των Κάρο στο νοτιοδυτικό τμήμα της κοιλάδας του Όμο και στη συνέχεια, ανατολικά προς το χωριό Κόνσο στη γη των Χάμερ.

Η κτηνοτροφία και η γεωργία είναι οι κυριότεροι πόροι για την επιβίωση των φύλων του νότου. Ο τόπος διακρίνεται για το ξηρό του κλίμα, με εξαίρεση τη γη κοντά στο ποτάμι. Οι ντόπιοι βασιζονται σε μεγάλο βαθμό στις ετήσιες πλημμύρες που αναζωογονούν τις όχθες του ποταμού, καθιστώντας έτσι το έδαφος εύφορο για τις καλλιέργειές τους. Καλλιεργούν κυρίως καλαμπόκι και φασόλια. Τα κοπάδια τους αποτελούνται από πρόβατα, γίδια και γελάδες και υπάρχουν φορές που κυριολεκτικά δίνουν αγώνα για να τα προστατέψουν από τα άγρια ζώα που κατοικούν στην περιοχή, όπως τους κροκοδείλους στον ποταμό. Για το λόγο αυτό μερικά χωριά των Κάρο είναι χτισμένα σε λοφίσκους, έτσι ώστε να επιβλέπουν το ποτάμι και την περιοχή από ψηλά, ενώ σε αφθονία βρίσκονται και τα όπλα. Τα χρησιμοποιούν κυρίως για την προστασία των κοπαδιών και τα εισάγουν από το γειτονικό Σουδάν που το μαστιίζει ο εμφύλιος πόλεμος.

Τα σπίτια στα χωριά είναι τοποθετημένα κυκλικά και στο κέντρο υπάρχει μια μεγάλη στάνη για τα κοπάδια. Για την κατασκευή τους χρησιμοποιούν ελαστικές ξύλινες βέργες, κάθετα τοποθετημένες στο έδαφος και δεμένες γυρτά στην κορυφή. Ύστερα, καλύπτουν περιμετρικά το κεντρικό οικοδόμημα με άχυρα. Την περίοδο των βροχών προσθέτουν ψάθες ή μουσαμάδες για την επιπλέον ενίσχυσή τους. Οι άντρες και τα αγόρια της φυλής συχνά κοιμούνται σε μικρά καλύβια χτισμένα κοντά στη στάνη για να προσέχουν τα ζώα.

Η καλλιτεχνική ευρηματικότητα των ανθρώπων της περιοχής είναι μοναδική.

1

2

Εκφράζεται με τον καλύτερο τρόπο στην ενδυμασία και την εμφάνισή τους γενικότερα. Είναι ένας τρόπος για να διατηρούν την ταυτότητά και κάθε φυλή έχει τα δικά της χαρακτηριστικά.

Οι άντρες των Κάρο και των Χάμερ, ξυρίζουν τηματικά το κεφάλι, σχηματίζοντας τα περίτεχνα σχέδια και προσθέτοντας πηλίνα "καπελάκια", τα οποία ζωγραφίζουν με παραδοσιακά σχέδια και στολίζουν με φτερά στρουθοκαμήλου. Για τη δημιουργία των χρωμάτων χρησιμοποιούν πηλό και βότανα του δάσους. Για να τα προστατέψουν κοιμούνται ακουμπώντας το κεφάλι σε ειδικά κατασκευασμένα ξύλινα σκαμνάκια.

Άντρες και γυναίκες χαράζουν τομές σκαριφίζοντας το δέρμα του σώματος με παραδοσιακά μοτίβα. Αυτή είναι μια τέχνη πολύ διαδεδομένη στις περισσότερες φυλές του νότου. Το κάθε μοτίβο συμβολίζει κάτι συγκεκριμένο για εκείνον ή εκείνη που το φέρει.

Στη φυλή των Χάμερ, οι γυναίκες έχουν διαμορφώσει μια συγκεκριμένη μόδα στην κόμμωσή τους. Δημιουργούν χοντρές πλεξούδες με τη βοήθεια βουτύρου ή χοιρινού λίπους σε συνδυασμό με λάσπη. Στολίζονται επιπλέον με αλουμινένια κοσμήματα, η δημιουργία των οποίων αποτελεί μια ξεχωριστή τέχνη από μόνη της.

Στην Αιθιοπία, ο χριστιανισμός και ο μωαμεθανισμός είναι οι πιο δημοφιλείς θρησκείες και οι πιστοί συνυπάρχουν αρμονικά. Μακριά από φανατισμούς, οι Αιθίοπες απολαμβάνουν την ελευθερία της πίστης τους, σεβόμενοι τα πιστεύω των συνανθρώπων τους. Οι φυλές του νότου διατηρούν τις ανιμιστικές τους πεποιθήσεις και συχνά περιλαμβάνουν στις παραδόσεις τους από τις δυο πιο διαδεδομένες στη χώρα θρησκείες, όπως για παράδειγμα η πολυγαμία στους Χάμερ, κάτι που έχουν υιοθετήσει από τον μωαμεθανισμό.

Όλες οι φυλές πραγματοποιούν μυσταγωγικές τελετές για να εκφράσουν τα πιστεύω τους και για να δώσουν ενδιαφέρον στην καθημερινότητά τους. Σε μια αρκετά διαδεδομένη τελετή, οι Κάρο δραματίζουν μια εικονική μάχη με κλαριά, ενώ μια σημαντική τελετουργία των Χάμερ είναι το "πήδημα του ταύρου". Σαν μέρος της ενηλικίωσης του άντρα, ο μυημένος πρέπει να περδεί πάνω από 20 ταύρους που είναι δεμένοι μεταξύ τους σχηματίζοντας μια "γέφυρα". Αυτή η τε-

♦ 1,3. Οι Κάρο χρησιμοποιούν για την κατασκευή των σπιτιών τους ελαστικές ξύλινες βέργες, τοποθετημένες κάθετα στο έδαφος και δεμένες γυρτά στην κορυφή. Ύστερα τις καλύπτουν περιμετρικά με άχυρα. Την περίοδο των βροχών προσθέτουν ψάθες ή μουσαμάδες για επιπλέον προφύλαξη. 2. Η μάνα με το παιδί ανήκουν στη φυλή Μπούμε. Τα ολιγάριθμα μέλη της συνυπάρχουν ειρηνικά με τη φυλή Κάρο, με την οποία γεγονεύουν. Αψιμαχίες μεταξύ μελών διαφορετικών φυλών συμβαίνουν πολύ σπάνια στην περιοχή του Όμο. 4. Στη φυλή των Χάμερ οι γυναίκες δημιουργούν χοντρές πλεξούδες με τη βοήθεια βουτύρου ή χοιρινού λίπους σε συνδυασμό με λάσπη.

3

4

♦ Η σαββατιάτικη αγορά στο χωριό Κόνσο των Χάμερ συγκεντρώνει πάντα πολύ κόσμο, όχι μόνο από τα γειτονικά χωριά αλλά και από χωριά άλλων φυλών. Για τις αγοραπωλησίες οι ντόπιοι χρησιμοποιούσαν πλέον το αιθιοπικό επίσημο νόμισμα- το μπιρ- όμως πολλοί διατηρούν ακόμα το παραδοσιακό σύστημα ανταλλαγής ειδών.

λετή συνοδεύεται από το "μαστίγωμα των γυναικών", όπου μια γυναίκα θα πλησιάσει τον άντρα που βαστά μια βέργα και θα του επιτρέψει να τη μαστιγώσει. Θεωρούν πως όσο πιο πολλά σημάδια διαθέτει μια γυναίκα, τόσο μεγαλύτερο είναι το κύρος για εκείνη και την οικογένειά της στη φυλή.

Ο γάμος ενός ζευγαριού συνοδεύεται από συμπόσιο και χορό. Οι παντρεμένες Χάμερ φορούν ένα αλουμινένιο κολάρο με συγκεκριμένο σχέδιο που το ονομάζουν "μπινιάλε" και το κρατούν καθ' όλη τη διάρκεια του γάμου. Φορούν επίσης πολύ-

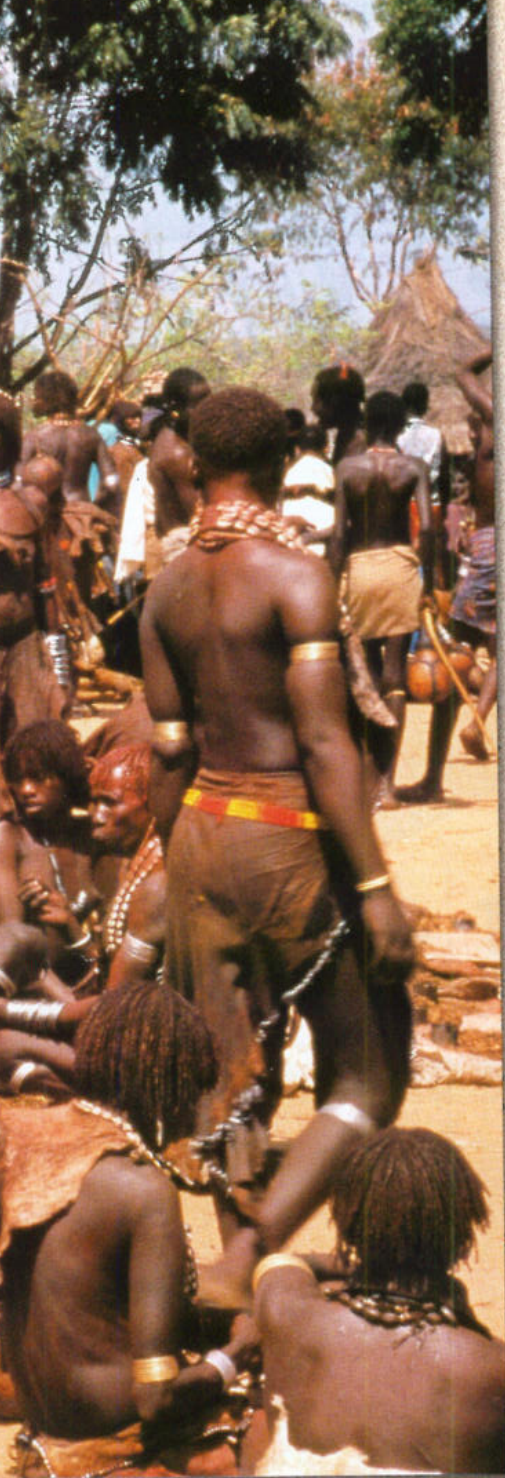
χρωμες χάντρες με τις οποίες στολίζουν τα ρούχα τους που συνήθως αποτελούνται από δέρμα αγελάδων.

Οι ανύπαντρες είναι ελεύθερες στις σεξουαλικές τους σχέσεις και προτιμήσεις. Όμως σε περίπτωση εγκυμοσύνης καλούνται είτε να αποβάλουν είτε να δώσουν το νεογέννητο. Σε τέτοιες περιπτώσεις κάποια φιλική οικογένεια θα υιοθετήσει το νεογέννητο που θα μεγαλώσει σαν μέλος της καινούριας του οικογένειας. Όλα τα παιδιά, ανεξαρτήτως φύλου, υ- πόκεινται σε περιτομή.

Την ευθύνη για τις διαζευγμένες και

τις χήρες αναλαμβάνει συνήθως κάποιος άντρας που ανήκει στο άμεσα συγγενικό περιβάλλον. Στους άντρες επιτρέπεται η πολυγαμία με μοναδικό περιορισμό το να παντρευτούν μια γυναίκα της φυλής τους. Σε κάθε γάμο υφίσταται η "τιμή της νύφης" που πρέπει να πληρώσει ο γαμπρός στον πεθερό. Την "τιμή" αντιπροσωπεύουν ζωντανά, κυρίως αγελάδες.

Η παραμονή μας στο Όμο ήταν σύντομη αλλά αρκετή για να εντυπωσιαστώ από την ακλόνητη αυθεντικότητα των ανθρώπων που πιστεύουν και λατρεύουν τη μητέρα γη. Μακριά από τη μοντέρνα τε-

χνολογία και απόλυτα γειωμένοι, οι άνθρωποι του Όμο επιλέγουν συνειδητά να βιώνουν την καθημερινότητά τους με τον ίδιο τρόπο επί χιλιάδες χρόνων, με πιστεύω τους τη δύναμη της φύσης ☸

♦ Στο Όμο τη θέση της κανάτας παίρνουν οι κολοκύθες, τις οποίες στολίζουν περίτεχνα με παραδοσιακά μοτίβα (επάνω). Το χρήμα σιγά σιγά καθιερώνεται (κάτω). Περίπου 40 Μπιν αντιστοιχούν με 1 δολάριο Η.Π.Α.

